

اندیشه و آثار تبلیغی استاد مطهری(ره) از منظر رهبر معظم انقلاب(مدظله العالی)

(بخش دوم)

علی اصغر ترکاشوند، گروه معرفتی پژوهش سیما، تیرماه 1393

مقدمه

بیتردید تا وقتی که جامعه به یک تفکر نیاز دارد و از آن تغذیه می‌شود، زنده خواهد بود. شهید مطهری(ره) زنده است، چون همچنان منبع مهم تغذیه فکری محسوب می‌شود. امام خمینی(ره) آثار استاد مطهری(ره) را بیاستثنا مفید و ارزنده میدانند و می‌فرمایند: «این عالم بزرگ، مرحوم آقای مطهری(ره) یک فرد بود، جنبه‌های مختلف در او جمع شده بود و خدمتی که به نسل جوان و دیگران مرحوم مطهری(ره) کرده است، کم کسی کرده است. آثاری که از او هست، بی‌استثنا، همه آثارش خوب است. و من کس، دیگری را سراغ ندارم که بتوانم بگویم بیاستثنا آثارش خوب است. ایشان بی‌استثنا آثارش خوب است، انسان‌ساز است؛ برای کشور خدمت کرده، در آن حال خفقان، خدمت‌های بزرگ کرده است این مرد عالی‌قدر.» (بیانات امام خمینی، 12/2/1358)

رسانه ملی با توجه به ظرفیت اثر گذار خود می‌تواند ضمن شناسایی ابعاد مختلف اندیشه این استاد بزرگ از ظرفیت دیدگاه‌های ایشان به منظور ترویج هرچه بهتر دین در عرصه‌های مختلف استفاده نماید رسانه با استفاده از شیوه‌های هنری جذاب و اثر گذار خود- که بخش‌هایی از آنها در این نوشتار ذکر می‌شود- می‌تواند به شیوه‌های مستقیم، غیر مستقیم و تک‌مضربی بدون اینکه به صورت شعاری و تبلیغاتی صرف باشد اندیشه استاد مطهری(ره) را در حوزه‌های برنامه‌سازی نهادینه نماید و این امر مهم میسر نخواهد بود مگر اینکه مدیران، سیاستگذاران رسانه اهمیت این مسئله را درک و به پیگیری عملیاتی آن اقدام نمایند و با همت و پشتکار لازم نسبت به این امر مهم اقدام نمایند.

به منظور عملیاتی نمودن اندیشه‌های این استاد در نوشتار حاضر تلاش شده است ظرفیت‌های تبلیغی اندیشه استاد مطهری(ره) از منظر رهبر معظم انقلاب مورد بررسی قرار گیرد. با بررسی دیدگاه‌های رهبر معظم انقلاب در رابطه با استاد مطهری(ره) مشخص می‌شود که معظم له ضمن اینکه ضرورت توجه به ابعاد تبلیغی اندیشه استاد مطهری(ره) را مورد تأکید قرار می‌دهند راهکارهایی هم در این رابطه پیشنهاد می‌نمایند. در این قسمت به مهمترین این راهکارها و ظرفیتها از دیدگاه‌های رهبر معظم انقلاب اشاره می‌نماییم.

1- تولید برنامه‌های گفتگومحور چالشی و مناظره‌ای

از دیگر ظرفیت های اندیشه استاد مطهری(ره) امکان استفاده از اندیشه ایشان در بخش ایده ها و محتوای برنامه های گفتگو محور است در این رابطه می توان با استخراج ایده های محتوایی مناسب از اندیشه استاد مطهری(ره) به صورت کاملاً هدفمند به نیازهای فکری جوانان پاسخ گویی نمود. در این رابطه رهبر معظم انقلاب می فرمایند: « بعد از این هم بلاشک چالش های جدیدی را روز به روز برای جوانان به وجود می آوردند. ما باید در این جا خود را آماده کنیم، و می توانیم. سرمایه غنی و تمام نشدنی که امروز از فرهنگ اسلامی در اختیار ماست، در این مصاف امکانات خیلی فراوانی در اختیار ما میگذارد؛ اگر ما اهل استفاد از اینها باشیم. حقیقتاً یک زرادخانه عظیم فکری و فرهنگی در اختیار ماست؛ اگر بتوانیم از آن درست استفاده کنیم. امروز خوشبختانه فضای جوانی هستند؛ من می بینم. در حوز قم، در تهران، فضلا، علما، افراد صالح، شایسته، از لحاظ علمی، از لحاظ بلندنظری و فکر قوی مراکز فرهنگی اثر گذار [رسانه ها] وجود دارند؛ باید وارد این میدانها شوند و حضور در این میدانها را گسترش دهند. امروز از دور فعالیت مرحوم شهید مطهری(ره) - یعنی سالهای ده 40 و 50- نیاز ما به مراتب بیشتر است. آن روز نیاز ما یکطور بود، امروز نیاز ما بسیار وسیع تر و عمیق تر است و لازم است این جریان ادامه پیدا کند.» (رهبر معظم انقلاب، 18/12/82)

2- امکان استفاده از ظرفیت های هنری در برنامه های نمایشی

از دیگر شیوه هایی که رهبر معظم انقلاب به منظور ارائه اندیشه های استاد مطهری(ره) پیشنهاد می فرمایند استفاده از شیوه های هنری است. ایشان در این رابطه می فرمایند: «شیوه های هنری جای خود را دارد. به عقید من، ما در زمین شیوه های هنری هنوز مهارت و زبردستی لازم را پیدا نکرده ایم تا بتوانیم کاری که می خواهیم، بکنیم و چهره های علمی ما که گاهی در فیلمها و سریالها ظاهر میشوند، نمیتوانند آن انطباع و انعکاس را در ذهن بینندگان و مخاطبان خود پیدا کنند که آشنایان با این چهره ها به آن اعتقاد دارند؛ غالباً چیز دیگری از آب درمی آید، که باید در زمین کار هنری هم دقت بیشتری صورت بگیرد. بنابراین نقش شهید مطهری باید آشکار شود. شهید مطهری پهلوان میدانی بود که کسی وارد آن نشده بود.» (رهبر معظم انقلاب، 18/12/82)

3- امکان ایده گیری از اندیشه

«مطالب شهید مطهری (رضوان الله علیه) هنوز مطالب نویی است مطالبی است که در نظام ما لازم است. مثلاً شما می خواهید دربار تقوا بحث کنید. آقای مطهری(ره) حدود سی سال قبل - در سال 1339- در تهران چند سخنرانی دربار تقوا کردند که در همین «گفتار ماه» منتشر شده است؛ نگاه کنید ببینید چه قدر پایه اش بالاست و چه قدر با مطالبی که ممکن است ما در یک منبر به مطالعه بگوییم، متفاوت است؛ اینها را ما باید بلد باشیم.» (رهبر معظم انقلاب، 5/12/70)

به منظور اجرایی نمودن پیشنهاد و مطالبه رهبر معظم انقلاب از راه کارهای راهبردی کردن پیام ها برای استفاده در تلویزیون این است که در وهله اول پژوهش های علمی از آید. های استاد در حوزه طرح و برنامه منطبق با مفاهیم بنیادین دینی و مناسبت ها تهیه شود. سپس در شورای ترکیبی مرکب از متخصصین بررسی و برای اجرایی و کاربردی شدن در اختیار ساختارهای مختلف برنامه سازی به تناسب مأموریت تخصصی شبکه ها و گروه های برنامه سازی ارائه شود تا تولید بر مبنای آن صورت گیرد.

نتیجه گیری

با توجه به مجموعه مطالبی که در این نوشتار ذکر گردید می توانیم به این نتیجه برسیم که استاد مطهری(ره) در بین اندیشمندان اسلامی دارای یک جغرافیای فکری نظام مند و به هم پیوسته است که از یک طرف دیدگاه های ایشان شامل مجموعه مباحث دینی اسلامی است و تقریباً تمام دیدگاه های اسلامی در اندیشه ایشان به انحاء مختلف مطرح شده است و از طرفی این دیدگاه ها همانطور که از طرف امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری مورد تأکید قرار گرفته در حوزه تفکر اسلامی معتبر و تفکر معیار است ضمن اینکه مورد نیاز نسل جوان امروزی و پاسخ گویی نیازهای جامعه است. و در بخش های قابل توجهی از ویژگی های ابتکاری و نو بر خوردار است.

رسانه ملی با توجه به ظرفیت اثر گذار خود می تواند ضمن شناسایی ابعاد مختلف اندیشه این استاد بزرگ از ظرفیت دیدگاه های ایشان به منظور ترویج هر چه بهتر دین در عرصه های مختلف استفاده نماید رسانه با استفاده از شیوه های هنری جذاب و اثر گذار خود- که بخش های قابل توجهی از آنها در این مقاله ذکر شد- اندیشه استاد مطهری(ره) را می تواند به شیوه های مستقیم، غیر مستقیم و تک مضربی بدون اینکه به صورت شعاری و تبلیغاتی باشد در حوزه های برنامه سازی نهادینه نماید و این امر مهم میسر نخواهد بود مگر اینکه مدیران، سیاستگذاران رسانه اهمیت این مسئله را درک و به پیگیری عملیاتی آن اقدام نمایند و با همت و پشتکار لازم نسبت به این امر مهم اقدام نمایند. به منظور عملیاتی نمودن اندیشه های این استاد ارجمند پیشنهاد می شود اطاق فکر مستقلی که قابلیت اجرایی نیز داشته باشد در معاونت های مهم برنامه سازی تشکیل و به صورت عملیاتی پیگیری نماید تا در کوتاه مدت و بلند مدت بتوان اندیشه ایشان را در رسانه پیاده سازی نمود. در این قسمت مبتنی بر مطالب فوق پیشنهادات کاربردی لازم را به منظور استفاده مطلوب از اندیشه استاد مطهری(ره) در عرصه های برنامه سازی در دو سطح کوتاه مدت و بلند مدت ارائه نماییم:

الف- در سطح برنامه های کوتاه مدت

در این سطح، توسط کارشناسان امکان استفاده از فرصتهای موجود بالفعل و بالقوه برنامه ها بررسی می گردد که در کوتاه مدت به صورت مستقیم و غیر مستقیم از چه طریق می توان اندیشه های معرفتی- مناسبتی و محتوای اندیشه استاد مطهری(ره) را (با آنها، ایدها و نکته نظرات اثر گذار اخلاقی، دینی و اجتماعی) متناسب با ظرفیت و ساختارهای ثابت برنامه ها را مطرح و ارائه نمود؟ با روشهایی مانند دیالوگ سازی های محتوایی هدفمند، ارائه پیشنهادات موضوعی برنامه سازی مبتنی بر اندیشه استاد به برنامه های جاری رسانه، تهیه بسته های مناسبتی محتوایی جهت زیر نویس، داستانهای کوتاه مبتنی بر زندگی معصومین، احادیث مناسبتی نگارش داستانهای کوتاه و بلند اقتباسی پلاتو، نریشن و...

ب- در سطح برنامه های بلند مدت

در این مرحله توسط تیمی از کارشناسان خبره طرحها و پروژه های درازمدت به صورت مصوب و موظفی مورد مطالعه

و بررسی قرار می‌گیرد، که چطور می‌توان مجموعه موضوعات، ایده‌ها، پیامها و محتواهای اندیشه‌های شه‌های شه‌د مطهری(ره) را آنالیز و به زبان رسانه ترجمه کرده‌نمایم، تا متناسب با قالب و ساختارهای مختلف برنامه‌سازی در راستای اولویت‌های کارکرد رسانه و مناسبت‌های مختلف نکات تأثیرگذار این اندیشه‌ها استخراج شود و به صورت عملی بتواند پایه و مبنای کار برنامه‌های پژوهش‌محور قرار گیرد، به بیان دیگر جغرافای اندیشه استاد در تمام زمینه‌ها و موضوعات و ایده‌ها با نگرش به نکات تأثیرگذار آن - از دیدگاه استاد - استخراج می‌گردد تا مثلاً پایه یک فیلم مستند باشد و متناسب با مناسبت‌های مختلف، فیلمهای داستانی تدوین و تولید گردد. در سطوح بلند مدت پیشنهادات برنامه‌سازی زیر مبتنی بر اندیشه استاد مطهری(ره) ارائه می‌شود:

1- تولید مسابقه‌های تلویزیونی

2- برنامه برنامه پاسخگویی به شبهات

3- تولید برنامه‌های گفتگو محور چالشی و مناظره‌ای

4- تولید برنامه قصه و مص‌بت‌خوانی از کلام صوتی استاد

5- تولید برنامه‌های داستانی اقتباسی

6- تولید برنامه پویا نمایی قصه‌های داستان راستان

7- تولید کلیپ سخنرازی‌های مناسبتی استاد مطهری(ره)

8- تولید برنامه‌های ساختار تله‌تئاتر مبتنی بر اندیشه استاد مطهری(ره)

9- تولید برنامه مبتنی بر خاطرات هم‌زمان و شاگردانه‌خانواده استاد

10- استفاده از اندیشه های استاد مطهری(ره) در تقویت محتوای فیلم نامه ها

11- مستد سازی اندیشه و آثار استاد مطهری(ره)

سخنرانی ها:

امام خمینی(ره):

• 12/2/1358، به مناسبت شهادت استاد مطهری(ره)

رهبر معظم انقلاب:

• 5/12/70، د. دار با مسؤولان سازمان تبلیغات اسلامی

• 12/2/77، در جمع مسؤولان نظام

• 3/10/76، د. دار علما و روحان. ون در آستانه ماه مبارک رمضان

• 12/2/79، در جمع مسؤولان نظام

• 26/3/72، در جمع علما، طلاب و روحان. ان، در آستانه ماه «محرم»

• 18/12/82، د. دار اعضای کنگره حکمت مطهر

• 15/4/83، د. دار خانواده شهدا و ایثارگران استان همدان

روزنامه ها:

• روزنامه جام جم، ویژه نامه حکمت ناب، 12 اردیبهشت 1389

سایت ها:

<http://farsi.khamenei.ir>

www.mortezamotahari.com/fa/articleview.html?ArticleID=78601